

*Чорноус Ю. М.,
доктор юридичних наук, професор,
підполковник поліції,
професор кафедри криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ*

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ КАНДИДАТА ЮРИДИЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТА БАТЮКА ОЛЕГА ВОЛОДИМИРОВИЧА «КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ НА ОБ'ЄКТАХ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ»¹

Сфера забезпечення національної безпеки сучасної держави в умовах надзвичайно стрімкого розвитку людської цивілізації характеризується постійними змінами нормативно-правового забезпечення, до структури якого входить криміналістичне забезпечення. Свідченням цього є затвердження 14 вересня 2020 року Указом Президента України № 392/2020 Стратегії національної безпеки, положення якої визначають, що держава створить ефективну систему безпеки та стійкості критичної інфраструктури, засновану на чіткому розподілі відповідальності її суб'єктів і державно-приватному партнерстві. Саме це вимагає від усіх суб'єктів забезпечення національної безпеки комплексного вирішення важливих питань практичного характеру з огляду на наукові праці прикладного характеру у сфері забезпечення безпеки загалом та на об'єктах критичної інфраструктури зокрема. Відповідно, монографічне дослідження О.В. Батюка, присвячене науково-практичним проблемам криміналістичного забезпечення протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури, є актуальним, а аналіз положень науки криміналістики представляє значний інтерес для фахівців у галузі права й у галузі державної безпеки.

Вважаємо, що досить вдалою є структура, за якою побудоване наукове монографічне дослідження, а саме поєднання в чотирьох розділах теоретичних передумов використання криміналістичних знань у протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури, сучасних можливостей криміналістичного забезпечення у протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури, криміналістичного забезпечення досудового розслідування злочинів на об'єктах критичної інфраструктури та напрямів криміналістичного забезпечення протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури. Таке бачення дало автору змогу розширити методологічні основи дослідження та тим самим зробити більш переконливими наукові положення, що відстоюються в роботі.

У першому розділі монографічного дослідження О.В. Батюк висвітлює важливі питання: поняття критичної інфраструктури України, роль криміналістики в забезпеченні протидії загрозам об'єктів критичної інфраструктури, питання кримінально-правового захисту об'єктів критичної інфраструктури. Досить влучні думки автора про те, що поряд із питаннями захисту об'єктів критичної інфраструктури від потенційних загроз

і розроблення різноманітних превентивних заходів не можна залишати поза увагою питання здійснення кримінального провадження за виявленими фактами аварій, вибухів чи інших катастрофічних подій на таких об'єктах. Адже серед загроз, що визначені Комісією Ради Європейського Парламенту, як основні вказані кіберзагрози, тероризм, злочинні дії, що відразу передбачає криміногенність ситуації та кримінальну караність дій винуватців за наслідки таких подій.

Другий розділ монографічного дослідження висвітлює сучасні можливості криміналістичного забезпечення у протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури. У ньому досліджуються етапи становлення, розвитку й сучасного стану криміналістичного забезпечення досудового розслідування злочинів на об'єктах критичної інфраструктури. Автором обґрунтовується думка про те, що потреба у криміналістичному забезпеченні діяльності правоохоронних органів, спрямованої на протидію злочинності, викликана закономірним усвідомленням об'єктивних обставин – того, що виявлення й розкриття та досудове розслідування злочинів у наші дні є не просто результатом діяльності окремих правоохоронців або навіть окремих підрозділів чи служб певного правоохоронного органу, а результатом колективних зусиль багатьох виконавців за дотримання умов взаємодії між ними.

Третій розділ монографічної роботи висвітлює техніко-криміналістичне забезпечення досудового розслідування злочинів на об'єктах критичної інфраструктури, тактико-криміналістичне забезпечення досудового розслідування злочинів на об'єктах критичної інфраструктури та методико-криміналістичне забезпечення досудового розслідування злочинів на об'єктах критичної інфраструктури. Розглядаючи техніко-криміналістичне забезпечення не лише як специфічну діяльність, а й як організаційно-функціональну систему, автор звертає увагу на те, що ця система певним чином організована насамперед на основі сучасних досягнень науки та функціонує із застосуванням технічних засобів, методів і методики для досягнення певної мети – сприяння протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури та забезпечення досудового розслідування виявлених злочинів.

У четвертому розділі монографічного дослідження розкрито напрями криміналістичного забезпечення протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури. Проаналізовано можливості судово-експертного забезпечення розслідування злочинів на об'єктах критичної інфраструктури та розкрито досить важливі проблемні питання криміналістичного

¹ Батюк О.В. Криміналістичне забезпечення протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури : монографія. Луцьк : Волиньполіграф, 2021. 455 с.

забезпечення превентивної діяльності з протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури.

Варто зауважити, що монографія має низку спірних тверджень і дискусійних положень. Проте, незважаючи на дискусійність окремих положень, авторіві вдалося сформулювати власне бачення актуальної проблеми – криміналістичного забезпечення протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури.

Стилістика монографічного дослідження є науковою і водночас оригінальною, що справляє позитивні враження під час прочитання. Виклад матеріалу є логічним, у розгляді дискусійних питань наводяться аргументи на користь різних позицій та робляться вивірені авторські висновки.

З огляду на викладене можемо констатувати, що монографія Олега Володимировича Батюка може бути охарактери-

зована як завершена, системна й комплексна наукова праця, у якій закладені основи криміналістичного забезпечення протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури. Робота дає змогу розв'язувати низку як теоретичних, так і практичних проблем, пов'язаних із забезпеченням державної безпеки та використанням можливостей криміналістичного забезпечення у протидії злочинам загалом і вчиненим на об'єктах критичної інфраструктури злочинам зокрема. Зазначене свідчить про те, що монографія О.В. Батюка «Криміналістичне забезпечення протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури» має значну наукову цінність і буде корисною практичним спеціалістам у сфері криміналістики, державної безпеки, а також студентам юридичних спеціальностей, а тому може бути рекомендована до друку.